T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/444
KARAR NO : 2024/459
KARAR TR : 04/11/2024

ÖZET: 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilen prim borcu ve buna ait gecikme cezasının tahsiline yönelik ödeme emrinin iptaline ilişkin davanın, aynı Kanun'un 88. maddesi uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : B. O. M. B. E. R. T. İ. v. T. L. Ş.
Vekili : Av. Ö. M. N.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. İ. A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin prim borcuna ve gecikme zammına ilişkin olarak düzenlenen, 25/01/2016 tarih ve 91720419/1023944.058-1.274.064 sayılı 264.233,79 TL tutarlı ödeme emrinin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Ankara 41. İş Mahkemesi 19/02/2016 tarih ve E.2016/1094, K.2016/42 sayılı kararı** ile, davanın yargı yolu caiz olmaması nedeniyle, 6100 sayılı Kanun'un 115. maddesi uyarınca dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dosya üzerinde yapılan incelemede; dava konusunun idari para cezasının iptali talebi olduğu, 5510 sayılı Yasa'nın 102. maddesinden kaynaklandığı, aynı maddenin 1/k,4 nolu bendine göre uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görev alanına girdiği, bu taleple ilgili mahkememizin görevinin bulunmadığı, görevin kamu düzenine ilişkin ve dava şartı olduğu, her aşamada reesen gözetilmesi gerektiği anlaşılmış, usul ekonomisi de gözetilerek davanın dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar vermek gerekmiştir…"*

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Sivas İdare Mahkemesi 26/04/2018 tarih ve E.2018/298, K.2018/333 sayılı kararı** ile, davanın adli yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle, 2577 sayılı İdari

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden +9I5IbS - SiCWWKU - 0UR6URV - v1wF3w= ile erişebilirsin

Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 11. İdari Dava Dairesi 05/12/2018 tarih ve E.2018/7905, K.2018/4484 sayılı kararı ile istinaf başvurusunun reddine karar vermiş, bu karara karşı temyiz isteminde bulunulmuş, Danıştay 10. Dairesi 11/11/2021 tarih ve E.2019/7775, K.2021/5469 sayılı kararı ile, Bölge İdare Mahkemesi kararının onanmasına kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava dosyasının incelenmesinden; her ne kadar dava dilekçesinde Ankara 41. İş Mahkemesinin E:2016/1092, E:2016/1093, E:2016/1094 sayılı dosyalarında verilen görev ret kararı üzerine bakılan dava açıldığı belirtilmiş ise de yukarıda anılan mevzuat gereğince davacı tarafça iptali istenilen 25.01.2016 tarih ve 91720419/1023944.058-1.274.064 sayılı 264.233,79-TL tutarlı ödeme emrinin prim borcu ve gecikme zammına ilişkin olduğu dolayısıyla Mahkememiz görev alanı dışında olduğu, idari para cezaları dışında 5510 sayılı Kanunun uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların çözümünde adliye mahkemelerinin görevli olduğu dikkate alındığında; anılan uyuşmazlığın görev ve çözümünde adli yargının görevli olması sebebiyle davanın görev yönünden reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır..."*

5. Davacı vekilinin 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Sivas İdare Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun mülga 140. maddesinin 09/05/2007 tarihli ve 5655 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile değişik 4. fıkrası şöyledir:

> *"İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî para cezası kesinleşir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idarî para cezaları, bu Kanunun 80 inci maddesi hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz ve yargı yoluna başvurulmaksızın tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, idarî para cezalarına karşı Kuruma itiraz etme veya yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak, Kurumca itirazın reddedilmesi veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörtte birlik ceza tutarı, 80 inci madde hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir."*

7. 506 sayılı Kanun'un mülga 80. maddesinin yedinci fıkrası şöyledir:

> *"Kurum alacaklarının tahsilinde 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir"*

8. 506 sayılı Kanun'un yukarıda sözü edilen maddeleri, 31/05/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden +9I5IbS - SiCWWKU - 0UR6URV - v1wF3w= ile erişebilirsin

9. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Primlerin ödenmesi"* başlıklı 88. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

> *" (Değişik: 17/4/2008-5754/52 md.)*
> ...
> *Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır. (Ek cümle: 18/5/2017-7020/16 md.) Cumhurbaşkanı, Kurumun 6183 sayılı Kanuna göre takip edilen alacakları için anılan Kanunun 48/A maddesini; en az üç yıl süreyle prim yükümlüsü olup son üç yıl içerisinde verilmesi gereken bildirgeleri kanuni sürelerinde vermiş olanlardan başvuru tarihi itibarıyla vadesi bir yılı geçmemiş borcunu borç ödemede hüsnüniyet sahibi olmasına rağmen ödeyememiş olanlar hakkında uygulatmaya ve uyumlu prim borçlularını belirlemeye yetkilidir. (Ek cümleler: 28/11/2017-7061/87 md.) 6183 sayılı Kanunun 23 üncü maddesine göre Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince reddiyat yapılması durumunda anılan maddenin birinci fıkrasına göre yapılacak mahsuptan sonra Kurumun prim ve diğer alacaklarından muaccel olanlara mahsup yapılır. Kurumun tahsil ettiği prim ve diğer alacaklardan reddi icap edenler, istihkak sahiplerinin Kuruma olan muaccel borçlarına mahsubundan sonra Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine olan muaccel borçlara mahsup edilmek üzere reddolunur. Bu suretle yapılan ödemelerde, reddedilen tutarın Kuruma ve/veya alacaklı tahsil dairesinin hesabına geçtiği tarihte ödeme yapılmış sayılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ile Kurum tarafından müştereken belirlenir.*
> *Kurum, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen alacakları hariç olmak üzere her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden ticari işletme, taşınır ve/veya taşınmaz rehni dahil olmak üzere her türlü teminat almaya yetkilidir.*
> *Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacakları amme alacağı niteliğinde olup, imtiyazlı alacaktır. Kurumun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Kurum hakkında uygulanmaz.*
> *Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz."*

10. 5510 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

> *"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."*

11. 5510 sayılı Kanun'un *"Kurumca verilecek idarî para cezaları"* başlıklı 102. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"(Değişik: 17/4/2008-5754/60 md.)*
> ...
> *İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden +9I5IbS - SiCWWKU - 0UR6URV - v1wF3w= ile erişebilirsin

içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. (İptal üçüncü cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 28/11/2013 tarihli ve E.: 2013/40, K.: 2013/139 sayılı Kararı ile.) (…)

Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

İdarî para cezaları on yıllık zamanaşımı süresine tabidir. Zamanaşımı süresi, fiilin işlendiği tarihten itibaren başlar.

İdarî para cezaları hakkında, bu Kanun ve 16/5/2006 tarihli ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununda hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır."

12. 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumuna İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un *"Çeşitli Mali Hükümler"* başlıklı 37. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idarî para cezaları, gecikme zamları, katılım payları Kurum alacağına dönüşür ve bu alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/11/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli ve idari yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine, son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, 5510 sayılı Kanun uyarınca, 2012/09 dönemine ilişkin verilen prim borcu ve buna ait gecikme cezasının tahsili maksadıyla düzenlenen ödeme emrinin iptali isteminden ibarettir.

16. Uyuşmazlık Mahkemesi, 506 sayılı Kanun'un yukarıda belirtilen düzenlemelerine göre, idarî para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden +9I5IbS - SiCWWKU - 0UR6URV - v1wF3w= ile erişebilirsin

tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilecekleri nedeniyle tahakkuk aşamasında idare mahkemelerinin görevli oldukları, kurum alacaklarının tahsilinde ise, 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin, 80. maddenin yedinci fıkrasında açıkça belirtildiği gibi Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesine ait olduğu sonucuna varmıştır.

17. Somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte irdelendiğinde; davacı tarafından prim alacağından kaynaklanan ödeme emrinin iptal edilmesi istemiyle açılan davada, adli yargı yerince görevsizlik kararı verilerek hüküm kurulduğu; 5510 sayılı Kanun'un 102. maddesiyle sadece idari para ceza kararlarına veya bu kararlara itiraz üzerine verilen komisyon kararlarına, bir başka deyişle, idari para cezalarının tahakkuku aşamasında idari yargı yerinde dava açılabileceğinin hükme bağlandığı, aynı Kanun'un 88. maddesi uyarınca, Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsiline yönelik 6183 sayılı Kanun'un uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde iş mahkemelerinin görevli olduğunun düzenlendiği gözetildiğinde, bu davanın iş mahkemesinin görevinde olduğu sonucuna varılmıştır.

18.Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 41. İş Mahkemesinin 19/02/2016 tarih ve E.2016/1094, K.2016/42 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 41. İş Mahkemesinin 19/02/2016 tarih ve E.2016/1094, K.2016/42 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/11/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden +9I5IbS - SiCWWKU - 0UR6URV - v1wF3w= ile erişebilirsin